

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 4Co/470/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3714212292
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oľga Lichnerová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3714212292.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v právnej veci navrhovateľa M. D., a. s., so sídlom J., C. 8, W.: XX XXX XXX, zastúpeného Advokátskou kanceláriou J., J. a spol., s.r.o., so sídlom J., Dr. VI. Q. XX proti odporcovi C. C., bytom J. XXX, o zaplatenie 309,11 eur s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 04.marca 2015, č. k. 8C/30/2015-43 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej výrokovej časti a výroku o náhrade trov konania z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 153,11 eur s 8,5 % úrokom z omeškania ročne od 27.09.2013 do zaplatenia a povolil odporcovi uvedenú sumu spolu s úrokom z omeškania splácať mesačne po 20 eur, ktoré splátky je povinný poukazovať na účet navrhovateľa vždy do 25. dňa toho ktorého mesiaca, a to od právoplatnosti tohto rozsudku až do úplného vyrovnania dlhu s tým, že omeškanie jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia. Vo zvyšku súd návrh zamietol. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Vychádzal z týchto zistení : zo zmluvy č. S ktorej neoddeliteľnou súčasťou sú Všeobecné podmienky zistil, že odporca túto zmluvu uzavrel s navrhovateľom dňa 08.02.2002 a predmetom tejto zmluvy bolo vypožičanie SIM karty č. XXXXXXXX XXXXXXXXXXXXXX. Zo zmluvy č. S mal súd za preukázané, že odporca uzavrel ďalšiu zmluvu s navrhovateľom dňa 07.07.2011 a vypožičal si druhú SIM kartu č. XXXXXXXX XXXXXXXXXXXXXX. K druhej zmluve bol uzatvorený dňa 16.11.2012 Dodatok, v ktorom bol dohodnutý odpredaj mobilného telefónu značky Samsung Galaxy Ace za kúpnu cenu 29 eur. V zmysle čl. 2, bod 2.1 a nasl. dodatku sa odporca zaviazal okrem iného zaplatiť navrhovateľovi podmienčne zníženú kúpnu cenu mobilného telefónu 29 eur a zaplatiť na základe faktúry aj aktivačný poplatok, ďalej sa zaviazal pravidelne uhrádzať navrhovateľovi ním fakturované sumy za poskytované služby, tiež , že po dobu 24 mesiacov zotrvá v zmluvnom vzťahu s odporcom a bude využívať služby poskytované navrhovateľom. Súčasťou uzavretej zmluvy, bod 2.5 Dodatku, bola aj písomná dohoda, na základe ktorej sa odporca zaviazal pre prípad porušenie zmluvných povinností uhradiť navrhovateľovi zmluvnú pokutu vo výške 156 eur, pričom odporca zobral na vedomie, že zmluvná pokuta predstavuje rozdiel medzi bežnou maloobchodnou cenou MT, ktorá je 185 eur a kúpnu cenou 29 eur. Na základe Zmluvy č. S a jej dodatku navrhovateľ cenu poskytnutých služieb vyúčtoval odporcovi nasledovnými faktúrami: č. 2201141821, splatná dňa 15.07.2013 vystavená na sumu 39,30 eur č. XXXXXXXXXXXX, splatná dňa 15.07.2013 vystavená na sumu 41,50 eur č. XXXXXXXXXXXX, splatná dňa 15.07.2013 vystavená na sumu 5 eur (upomienka) č. XXXXXXXXXXXX, splatná dňa 15.06.2013 vystavená na sumu 21,45 eur, č. XXXXXXXXXXXX, splatná dňa 15.06.2013 vystavená na sumu 38,63 eur, č. XXXXXXXXXXXX, splatná dňa 15.05.2013 vystavená na sumu 24,72 eur, č. XXXXXXXXXXXX splatná dňa 15.05.2013 vystavená na sumu 5 eur (upomienka) a č. XXXXXXXXXXXX, splatná dňa 15.5.2013 vystavená na sumu 42,31 eur . Odporca do začiatku pojednávania uhradil časť nezaplatených faktúr a tak konečná dlžná suma bola podľa návrhu navrhovateľa z titulu poskytnutých služieb vrátane poplatku za 1 upomienku vo výške 153,11 eur. Z vykonaného dokazovania mal súd takto preukázané,

že medzi účastníkmi konania vznikol záväzkový vzťah z titulu uzatvorených zmlúv o pripojení, na základe ktorých sa navrhovateľ zaviazal poskytovať odporcovi verejné telekomunikačné služby. Tieto zmluvy o pripojení sa podľa aktuálne účinného zákona o elektronických komunikáciách č. 351/2011 Z. z. považujú za zmluvy o poskytovaní verejných služieb. Odporca porušil svoju povinnosť riadne a včas platiť cenu poskytnutých služieb, vyúčtované faktúry neuhradzoval, preto navrhovateľ od zmlúv odstúpil. Celkový dlh žalovaného po sčítaní jednotlivých súm vyúčtovaných faktúrami predstavuje 153,11 eur a v tejto výške odporca aj nárok navrhovateľa uznal, preto súd v tejto časti návrhu navrhovateľa vyhovel. Súd však povolil odporcovi uvedenú sumu splácať, keďže odporca v konaní preukázal, že je nezamestnaný a pre svoj zdravotný stav je momentálne práceneschopný, teda bez príjmu a možnosti si zarobiť. Preto súd povolil odporcovi splácať dlh v mesačných splátkach vo výške 20 eur. Čo sa týka uplatnenej zmluvnej pokuty vo výške 156 eur, túto si navrhovateľ uplatnil podľa čl. 2, bod 2.5 Dodatku k zmluve o pripojení, ktoré ustanovenie však súd vyhodnotil ako ustanovenie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, pretože sa viaže len na porušenie zmluvných povinností odporcom. V súvislosti s uplatnenou zmluvnou pokutou súd poukazuje na to, že mu je známe, že rozsudkom viacerých súdov SR (napr. Okresného súdu Prešov z 13. 8. 2010 č. k. 17C/23/2010-65 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 29. 06. 2011 č. k. 2Co/137/2010, Okresného súdu Prešov zo 16. 08. 2010 č. k. 17C/112/2010-35 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 09. 05. 2011 č. k. 18Co/136/2010) bola zmluvná pokuta rovnakého významu vyhlásená za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Ustanovenie § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka zakazuje dodávateľovi používať zmluvnú podmienku, ktorá bola právoplatne súdom vyhlásená za neprijateľnú. Takáto zmluvná podmienka je neplatná (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka; absolútna neplatnosť). Jej ďalším používaním dodávateľ vytvára protiprávny stav, naviac zákonom explicitne zakázaný a priznanie plnenia z takejto zmluvnej podmienky je v priamom rozpore so zákonom. Naviac zmluvnú pokutu uplatňovanú z absolútne neplatného zmluvného dojednania nemožno zmoderovať, pretože tomu bráni jej neplatnosť. Zníženie zmluvnej pokuty podľa všeobecného ustanovenia § 545a Občianskeho zákonníka sa môže týkať iba platne uzavretej zmluvnej pokuty. Vzhľadom na ustanovenie § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka procesný súd teda ani nemohol pristúpiť k opätovnému vyhodnocovaniu zmluvnej pokuty, pretože je právoplatne judikovaná ako neprijateľná a iný postup by len relativizoval ciele únie zabrániť súvislému používaniu nekalej klauzuly, ktoré má súd naplniť a nie svojou rozhodovacou činnosťou spochybňovať a popierať. Z vyššie uvedených dôvodov súd preto návrh navrhovateľa v časti o zaplatenie zmluvnej pokuty zamietol. Ďalej konštatoval, že odporca sa nesporne dostal do omeškania s platením faktúr za obdobie od 4/2013 do 3/2013, preto navrhovateľ sa dôvodne domáhal zaplatenia úroku z omeškania z dlžnej sumy, a to odo dňa 27.09.2013, t.j. od nasledujúceho dňa po márnom uplynutí lehoty na plnenie, ktorou bola lehota na zaplatenie, uvedená v pokuse o pokonávku zo dňa 12.09.2013. Navrhovateľ si uplatnil úrok z omeškania v správnej výške, preto súd aj v tejto časti jeho návrhu vyhovel, avšak už len zo sumy 153,11 eur a nie aj z uplatnenej zmluvnej pokuty, keďže túto vyhodnotil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku. Právne vec posúdil aj podľa § 491 ods. 1, § 51, § 52 ods. 1, § 53 ods. 1 - 3, § 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 2 O. s. p., keď v danom prípade bol úspech a neúspech účastníkov konania približne rovnaký, preto súd nepriznal náhradu trov ani jednému účastníkovi.

Proti tomuto rozsudku, a to zamietajúcej výrokovej časti o nepriznaní sumy 156 eur s príslušenstvom, podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ. Dôvodil tým, že súčasťou uzavretej zmluvy o pripojení č. A5752347 z 07.07.2011 je Dodatok, ktorý v bode 2.5 obsahuje písomnú dohodu, na základe ktorej sa odporca zaviazal pre prípad porušenia zmluvných povinností uhradiť navrhovateľovi zmluvnú pokutu vo výške 156 eur, pričom odporca zobral na vedomie, že zmluvná pokuta predstavuje vo svojej podstate rozdiel medzi bežnou maloobchodnou cenou mobilného telefónu, ktorá je 185 eur a kúpnu cenu, a akú získal odporca mobilný telefón v sume 29 eur. Z uvedeného možno ustáliť, že medzi účastníkmi konania sa v skutočnosti neprijateľné zmluvné podmienky nenachádzajú, nakoľko v zmysle článku 1.2 sa účastníci zmluvného vzťahu dohodli, že navrhovateľ odpredá odporcovi mobilný telefón typ Samsung Galaxy Ace, pričom v tejto dobe sa jednalo o jeden z najmodernejších a najvýkonnejších mobilných telefónov, za kúpnu cenu 29 eur, pričom však odporca si bol už pri uzatváraní tejto zmluvy a dodatku k nej plne vedomý, že bežná maloobchodná cena bez zľavy činí sumu 185 eur. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva, že odporca riadne a včas nezaplatil cenu poskytovaných služieb za obdobie 04/2013 - 06/2013, porušil tým zmluvné povinnosti, a tým odpadla zmluvná povinnosť navrhovateľa ponechať zníženú cenu mobilného telefónu so zľavou 156 eur, čo sa rovná zmluvnej pokute. Keďže neplatením poskytnutých služieb muselo dôjsť v zmysle zmluvných podmienok k odpojeniu SIM kariet, nebola dodržaná zmluvná viazanosť v zmysle Dodatku k zmluve čl. 2 bod 2.9. Poukázal tiež na to, že

navrhovateľ zmenami v dodatku k Zmluve odstránil všetky vady, pre ktoré súdy v minulosti vyhodnotili dohodnutú zmluvnú pokutu, ako neprijateľnú zmluvnú podmienku /viď čl. 2 bod 2.5 Dodatku/. Podotkol aj to, že zmluvné podmienky uvedené v jednotlivých rámkoch k Dodatku k Zmluve boli s odporcom individuálne dojednané, odporca bol s nimi pri podpise zmluvy detailne oboznámený, keď predtým s ním podrobne boli konzultované a odporcom schválené. Z uvedeného potom vyplýva, že súd prvého stupňa vo svojom odôvodnení nepoužil adekvátne zákonné ustanovenia, keď poukazuje na § 53a ods. 1, 2, 4 písm. k/ Občianskeho zákonníka. Navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v tejto časti tak, že odporcu zaviazal v zmysle žalobného návrhu k zaplateniu celej sumy 309,11 eur a odporcu zaviazal aj k náhrade trov konania, alternatívne žiadal rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľ písomne nevyjadril.

Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd preskúmal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania v napadnutej zamietajúcej výrokovej časti rozsudku /§ 212 ods. 1 § 214 ods. 2 O.s.p./ a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa treba v tejto časti spolu so súvisiacim výrokom o náhrade trov konania zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie z nasledovných dôvodov:

Súd prvého stupňa založil svoje zamietajúce rozhodnutie ohľadne zmluvnej pokuty na tom právnom závere, že zmluvnú pokutu si navrhovateľ uplatnil podľa čl. 2, bod 2.5 Dodatku k Zmluve o pripojení, ktoré ustanovenie vyhodnotil ako ustanovenie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, pretože sa viaže len na porušenie zmluvných povinností odporcom. V súvislosti s uplatnenou zmluvnou pokutou súd poukázal na to, že mu je známe, že rozsudkami viacerých súdov SR (napr. Okresného súdu Prešov z 13.08.2010 č. k. 17C/23/2010-65 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 29. 06. 2011 č. k. 2Co/137/2010, Okresného súdu Prešov zo 16.08. 2010 č. k. 17C/112/2010-35 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 09.05.2011 č. k. 18Co/136/2010) bola zmluvná pokuta rovnakého významu vyhlásená za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Vzhľadom na ustanovenie § 53a ods.1 Občianskeho zákonníka súd teda ani nemohol pristúpiť k opätovnému vyhodnocovaniu zmluvnej pokuty, pretože je právoplatne judikovaná ako neprijateľná a iný postup by len relativizoval ciele únie zabrániť súvislému používaniu nekalej klauzuly, ktoré má súd naplniť a nie svojou rozhodovacou činnosťou spochybňovať a popierať.

Odvolací súd sa s týmto právnym záverom súdu prvého stupňa nestotožňuje.

Z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyplýva, že navrhovateľ uzavrel s odporcom aj Zmluvu o poskytovaní verejných služieb ako aj Dodatku k zmluve č. S dňa 16.11.2012, na základe ktorej bola odporcovi poskytnutá SIM karta a odpredaný mobilný telefón Samsung Galasy Aco za sumu 29 euro a dohodnutá zmluvná pokuta 156 eur. Odporca sa zaviazal po dobu 24 mesiacov zotvať v zmluvnom vzťahu a užívať telekomunikačné služby poskytované navrhovateľom a súčasne za tieto služby navrhovateľovi platiť cenu v súlade s platným cenníkom. V čl. 2 bode 2.5 dodatkov si účastníci dohodli v prípade nedodržania doby viazanosti alebo v prípade porušenia povinnosti platiť cenu za poskytnuté služby riadne a včas zo strany odporcu zmluvnú pokutu vo výške 156 eur, ktorej výška sa bude postupne znižovať v prípade, že k porušeniu povinnosti dôjde v posledných šiestich mesiacoch viazanosti, a to v závislosti od toho, koľko mesiacov má ešte uplynúť od okamihu porušenia zmluvnej povinnosti do konca doby viazanosti. Výška zmluvnej pokuty platnej pre druhú časť doby viazanosti sa vypočíta tak, že sa počet celých mesiacov medzi posledným dňom doby viazanosti a okamihom porušenia povinnosti sankcionovanej zmluvnou pokutou vynásobí číslom, ktoré má v čitateli výšku zmluvnej pokuty, ako je táto uvedená v prechádzajúcej vete, a v menovateli číslo šesť.

Predmetná zmluva uzatvorená medzi účastníkmi je podľa záverov súdu prvého stupňa zmluvou spotrebiteľskou /§ 52 Občianskeho zákonníka/, pričom navrhovateľ pri jej uzatváraní a plnení vystupoval ako dodávateľ a odporca ako spotrebiteľ. S týmto záverom súdu prvého stupňa nepolemizuje vo svojom odvolaní ani navrhovateľ a odvolací súd ho tiež považuje za správny. Samotná zmluva ako aj dodatok k nej majú charakter formulárového právneho úkonu, ktorého obsah vopred pripravil navrhovateľ ako dodávateľ služby pre vopred neurčený počet zákazníkov - spotrebiteľov. V závislosti od osoby zákazníka, ním zvoleného programu a ním kupovaného mobilného telefónu sa v zmluve a jej dodatku dopĺňajú len osobné údaje zákazníka, zvolený program služieb, ktorý bude používať, typ a cena mobilného telefónu, ktorý si zákazník kupuje a podobne. Dojednanie o zmluvnej pokute v dodatku k zmluve je rovnako

ako predtým uvedené údaje uvedené v texte dodatku v rámčeku. Toto však podľa názoru odvolacieho súdu neznamena, že toto dojednanie bolo medzi účastníkmi zmluvy individuálne dojednané a preto nepodlieha súdnemu prieskumu neprijateľnosti zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách /§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka/. Skutočnosť, že niektorá zmluvná podmienka bola medzi dodávateľom a spotrebiteľom pri uzatváraní zmluvy individuálne dojednaná musí byť v konaní naisto preukázaná a dôkazné bremeno v tomto smere zaťažuje dodávateľa, ktorý formulárovú zmluvu pripravil. Nestačilo však preukázať, že odporca bol pred podpisom zmluvy a dodatku oboznámený s dojednaním o zmluvnej pokute ale navrhovateľ ako dodávateľ mal pred súdom preukázať, že odporca ako spotrebiteľ mohol pred podpisom zmluvy a dodatku ovplyvniť obsah dojednaní o zmluvnej pokute /napríklad v dojednaní výšky zmluvnej pokuty; v rozsahu záväzkov, na porušenie ktorých sa jej vznik viaže a podobne/. Toto navrhovateľ nepreukázal a dôkazné bremeno o individuálnosti dojednaní o zmluvnej pokute v tomto konaní neunesol. Súd bol však potom povinný skúmať predmetné dojednanie z hľadiska prijateľnosti, resp. neprijateľnosti takejto zmluvnej podmienky podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, teda či dojednanie zmluvnej pokuty spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Súd prvého stupňa poukázal na pôvodné znenie ustanovenia dodatku, v ktorom bola dohodnutá výška zmluvnej pokuty za mobilný telefón, ktoré v inom súdnom konaní - napr. Okresného súdu Prešov z 13. 8. 2010 č. k. 17C/23/2010-65 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 29. 06. 2011 č. k. 2Co/137/2010, Okresného súdu Prešov zo 16. 08. 2010 č. k. 17C/112/2010-35 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 09. 05. 2011 č. k. 18Co/136/2010, bolo vyhlásené za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Vôbec však nevyhodnotil, že navrhovateľ ako dodávateľ v ním pripravených zmluvách už zmenil v minulosti široko upravené dojednanie zmluvnej pokuty, keď predtým vo svojich zmluvách používal dojednanie, že nárok na zmluvnú pokutu mu vzniká v prípade, že zákazník poruší akúkoľvek svoju zmluvnú povinnosť, najmä nezaplatí riadne a včas cenu služieb alebo nezotrvá počas dojednanej doby viazanosti v zmluvnom vzťahu s navrhovateľom. Významné sa stalo to, že navrhovateľ ako dodávateľ upravil v zmysle požiadaviek súdnej praxe aj výšku zmluvnej pokuty, keď teraz, a tak je tomu aj v tomto prípade, jej výška jednak odzrkadľuje poskytnutú zľavu z kúpnej ceny mobilného telefónu, ktorý si zákazník kupuje za zvýhodnenú cenu a tiež sa stáva závislou od doby, kedy dôjde zo strany zákazníka k porušeniu zmluvnej povinnosti, ktoré založí nárok navrhovateľa na zmluvnú pokutu /v tomto prípade sa znižuje, ak k porušeniu zmluvnej povinnosti dôjde počas posledných šiestich mesiacov doby viazanosti a to o 1/6 za každý mesiac zostávajúci do konca doby viazanosti/.

Keďže súd prvého stupňa z tohto pohľadu nárok navrhovateľa na zaplatenie zmluvnej pokuty neposudzoval, odvolací súd podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ zrušil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní súd prvého stupňa bude postupovať v zmysle hore uvedeného vysloveného právneho názoru, opätovne posúdi zmluvnú pokutu dohodnutú v Dodatku k zmluve o poskytovaní verejných služieb z hľadiska § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, t. j. či aj takto zmenené dojednanie o zmluvnej pokute spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

V novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách celého konania /§ 224 ods. 3 O.s.p./.

Vysloveným právnym názorom je súd prvého stupňa viazaný /§ 226 O.s.p./.

Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.